

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Pello 30. tammikuuta 2012

Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen

jari.koskinen@mmm.fi

Arvoisa ministeri

Oli miellyttävää lukea ensimmäinen bloginne. Se oli hieno kirjoitus. Lypsytaitoisena maatalon poikana luin rukiisen kirjoituksenne useampaan kertaan. Ruokailu on pääelinkeinomme, mutta kuten kirjoituksessanne mainitsette: ”Ruoka on paljon muutakin kuin vain syötävää”

Kotikylälläni Pellossa ei ruis kasva, mutta kotiseutumme nimikkoleipä ohrarieska lohisiivuilla, pui-kulaperunoiden kera, jälkiruokana kahvit ja kampanisu, oli meän aitoa suomalaista paikallista ruokakulttuuria. Ruoka on todella paljon muutakin kuin vain syötävää. Ruoka on kulttuuria.

Oman jokemme Lohi on puoli vuosisataa puuttunut rieskamme päältä. Hallintovalta on nähnyt hyväksii, että jokiemme lohiet siirretty pyydettyväksi muiden toimesta, merillä, toisin kuin lähes .vuosituhantainen historiamme olisi edellyttänyt. Hallintovalta vei, paitsi särpimen rieskamme päältä, myös jokivartisille satoja vuosia kuuluneen tulon lohesta ja siitä kertyvän omaisuuden. Viittaan vesiylioikeuden Kemijokea koskeneeseen ratkaisuun, jossa menetetty kalastusetus oli korvattava kaikille laillisin keinoin kalastaneille jokivarren asukkaille. [VYO 33/1982]

Harjoitettu vääryys on korjattava nyt, kun Unioni on uusimassa yhteistä kalastuspolitiikkaa ja laatimassa monivuotista lohenhoitosuunnitelmaa. TACit on poistettava lohelta ja kalastus on siirrettävä alkuperävaltioille. Ei ole oikeudellista tai muuta asiallista perustetta sille, että esimerkiksi muutama Tanskan ammattikalastaja pyytää enemmän Tornionjoen ja Simojoen lohia kuin tuhannet jokivarsien kalastajat yhteensä. Lohikiintiöihin ei tehty muutoksia 1996 vaikka ratifioitu YK:n merioikeusyleissopimus määritteli lohien alkuperämaat ja niiden oikeudet ja vastuun lohista.

Lukuisat keskustelut ovat paljastaneet, että kutuvaltioperiaatetta vastustaa ankarasti nimenomaan muutama MMM:n virkamies, vaikka juuri heidän tulisi saattaa kyseinen laki käytäntöön, kuten muutkin lait. Suomi luovutti päätösvaltaa Unionille liittymissopimuksessa ”merien kalavarojen hoidon ja säilyttämisen osalta”, mutta ei jokien kalojen kuten lohien osalta.

Kutuvaltioperiaate saataisiin käyttöön jos Suomi ja Ruotsi ponnekkaasti niin vaativat. Näillä valtioilla on hallussa suurin osa Itämeren rantaviivasta ja vesialueesta ja 97% Itämerellä uivista lohista on peräisin näistä YK:n merioikeusyleissopimuksessa tarkoitetuista alkuperävaltioista. Ruotsi siirtyi kotijokilähtöiseen kalastukseen 2013. Lohi on näin ollen täydellisesti ja vain Suomen käsissä.

Lohikysymyksen kaksi kipeintä kohtaa ovat oikeudenmukaisuus ja lohikantojen heikko tila. Molempiin ongelmiin on syynä se, että lohi on epäoikeudenmukaisesti riistetty alkuperäisiltä sijoiltaan merillä hallinnoitavaksi lajiksi. On esimerkkejä siitä, että lähinnä Suomi on vaatinut mahdollisimman tehokasta kalastusta täysin välittämättä siitä minkä joen lohia on kalastettu. Me jokivarsien ihmiset eivät edes Eduskunnan jäsenet ole voineet mitenkään vaikuttaa esimerkiksi Suomen kantaan lohikiintiöiden määrittämisessä, vaikka puolet Itämerellä pyydytyistä lohista on Tornionjoen luonnonkanta. Tällainen toiminta ei ole oikeudenmukaista eikä perustuslain mukaista.

Merioikeussopimus palautti lohen jokien kalaksi, kuten luonnonjärjestys edellytti. Eduskunta on osoittanut ymmärtävänsä edellä mainitut asiat. On aistittavissa, että myös ministeriössä on paljon ymmärrystä. Nyt olisi ensiarvoisen tärkeätä, että MMM:n keskeiset virkamiehet ryhtyisivät toteuttamaan lakia ja ottaisivat huomioon Eduskunnan tahdon. Hallitustyöskentely tulee olemaan kivuliasta, jos hallitus ei ota mitenkään huomioon kansalaisten ja Eduskunnan suuren enemmistön kantoja lohikysymyksissä.

Samalla kun oikaistaan oikeudenmukaisuusasiat, tulee lohen kalastus saattaa kestävälle tasolle.

Lohia ei palaa jokiin riittävästi edes lisääntymistarpeisiin puhumattakaan kalastuksesta. Muutamat virkamiehet hehkuttavat kohonneilla vaelluspoikasmäärillä. Viime kesän vaelluspoikaset perustuivat 2006 ja 2007 kutulohiin. Vaelluspoikaset ovat rauhoitettuja ja meille hyödyttömiä kunnes niitä päästetään riittävästi palaamaan kotijokeensa myös kalastuksen tarpeisiin. Kalastusmatkailuyrittäjä ei voi houkuttaa turisteja sillä perusteella, että joesta lähtee smoltteja niin ja niin paljon suhteessa tämänhetkiseen arvioituun potentiaalituotantotasoon. Kalastusmatkailija tulee pyytämään lohia eikä prosentteja. Saalisvarmuus on se joka tuo lohituristit. Saalisvarmuus oli 2010 Tornionjoella yksi lohi 14 päivän välein, jos souti 6 tuntia päivässä. Paikalliset kalastajat ja kalastusmatkailuyrittäjät pitävät saalisvarmuutta liian huonona.

Joella pyydetään nykyään elämystä, mahdollisuutta saada lohi vieheeseen ja sivujuonteena viipale rieskan päälle. Ruoka on todella muutakin kuin vain syötävää, kuten sanoitte. Se voi olla elämys. Olisi erittäin hienoa, jos voisimme saada Teidät ensi kesänä väylälle soutamaan paikallisten tekemällä veneellä, aistimaan joen rauhoittavaa elementtiä ja toivomaan sitä kotijoen lohen mahdollista iskua paikallisten yrittäjien tekemään vieheeseen. Lohi on *”paljon muutakin kuin vain syötävää”*

Odotan innolla tapaamistamme 21.2.12 Rovaniemellä

Kunnioittavasti

Kalervo Aska

jokiseura@tornionjoki.fi

www.jokiseura.fi